

Apró hirdetések

Pályázatok és apróhirdetések díjszabása Minden szedett betűkből 32 fillér. Alláskeresőknek 10, ill. 20 fillér. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbélyegben is. Jelíges levelek továbbításához 20 filléres bélyeg mellékelendő.

Huszonöt év óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. Telefon. Cég nélküli levelezés.

Meisels házasságokat legdiszkrétebben közvetít. Taliszszövede, könyvkereskedés. Rombach utca 8. (A Rombach templommal szemben.)

Löwinger Sámuel Kaba. Házasságközvetítő, Biztos eredmény! Válaszbélyeg.

Házasságokat diszkréten, előnyösen közvetít: Kohn Lajos, Miskolc, Arany János utca 16.

Huszonöt éves melamed talmid-chochom, állást vállal, vagy benősül. Cím: Ellbogen Béla, Tiszafüred.

Jó bizonyítvánnyal perfekt magyar-német kisasszony 1-2 gyermek mellé ajánlkodik, szigoruan vallásos házhoz. Bővebb: Schlesinger, Mária Valéria u. 1

Bőröndök és finom bőrárúk gyártása Zur Löwin" a legolcsóbb bevásárlási forrás. Tul: Löwy Fülöp, Bratislava, Michalska 5.

Vidéki, bevezetett, biztos megélhetést nyújtó vegyipari gyár, nagyobb tásához tökéletstársat keres. Esetleg átadó. Ajánlatokat „Vegyipar“ jelígre kiadó továbbít.

Jó bizonyítvánnyal rendelkező szakácsnő vagyok, elmennék orth. kóser háztartásba, esetleg vidékre is, vagy helyben bejárónőnek. Földesné, Bp. Nagydiófa utca 32. II. 44.

A budapesti Aut. Orth. Chevra Kadisa folyó évi március 5-én, Adar 7-én d. u. 3.30-kor tartja meg az orth. izr. hitközség székházában (Dob-u. 35) rendes évi közgyűlést. Az orth. hitközségi tagok egybeértesítettnek, hogy a Chevra Kadisa elöljárósága

uj tagok felvétele

céljából f. évi február 26-án (vasárnap d. e. 10-től 1-ig és d. u. 6-tól 8-ig) valamint 27. és 28.-án, március 1-én és 2-án délutánonként 6-8-ig üléseket tart. Az orth. hitközség mindazon tagjai, akik az orth. Chevra kötelékébe belépni óhajának, felkéretnek, hogy a jelzett időben a Chevra irodájában (Dob-u. 12. I.) megjelenni sziveskedjenek. — Zajin Adar napján a délutáni i'tentisztelet keretében főt. Sussmann Viktor rabbi ur fogja a szokásos emlékbeszédet (dróset) megtartani. Budapest, 5693. Sevat hó. A Budapesti Aut. Orth. Izr. Chevra Kadisa Elnöksége.

Kisebb orth. helységben jókarban lévő kisebb házat, bennelevő bevezetett fűszerüzlettel megvennék. Cím kiadóban. Mérlegképes könyvelő, magyar-német levelező, teljesen perfekt önálló munkatartó, érettségizett fiatalember, állását változtatná. Főnöke gyermekeit esetleg elemi-, közép- és kereskedelmi iskolai tárgyra, nyelvekre és héberre oktatná. „Sabosz“ jelígre.

Megjelent! a Zsidó Szinpad" harmadik és negyedik száma, szenzációs purimi szindarabokkal. Árjegyzéket küld a szerző: Schwarz Izidor tanító, Kis-körös.

Könyvnyomdát héber betűkkel kibővítettem és így módomban áll, héber nyomtatványokat legszebb, legolcsóbb kivitelben készíteni. Előnyös fizetési feltételek. Heisz Izidor könyvnyomda, Balkány.

Értesítem a közönséget, hogy a „Zsidó házasságot törvényei“ c. könyvecské elkészült. Ára 24 fillér. Könyvkereskedők 10 százalékos engedményt kapnak. Heisz Izidor könyvnyomda. Balkány.

Aranyműves és ékszerész: Abrahamsoln Aladár, Bratislava, Sturova 1. Passage Mestska Sporitelna. Saját gyártmányok! Átdolgozások, javítások, monogrammok a legolcsóbban!

Özvegyember, 39 éves, négy gyermekkel; saját házzal pénzzel, s biztos existenciával rendelkezik, orth. leányt (v. özvegyet) keres. Fényképes ajánlatokat „Külföldre“ jelígre a kiadóhivatal továbbít.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰINTÉZET, Budapest, VII., Bethlen u. 33. Tel. 40-6-70

Sirkövek ADLER J. sirkőraktárában Telefon: József 36-4-20 Budapest, Károly krt. 7. Rombach-u. 4.

Legművészebb parókát már 40 év óta PESSL udvari hölgyfodrász és kozmetikai intézet hajmunka műhelye készíti. Budapest, IV., Váci-utca 19.

WEISZ LIPÓT urisزابó Budapest, VI., Teréz-körút 31. Műhelyemben a legkényesebb izlést is kielégítő férfiruhák elsőrendű kivitelben készülnék! Több rendelés esetén vidékre is megyek.

mindenfajta nyers- és sajtópörkölésű legfinomabb kávét, teát, szilvát s mindennemű peszachi cikket a legutányosabb áron szállít bárhová bérmentve Stark Hermann fűszer- és csemegekereskedő, Berettyóujfalu. — Kívánatra hecserrel szolgálók —

Neuvirth Testvérek órás és ékszerészek BUDAPEST VI., KIRÁLY-UTCA 28. SZÁM. Brilláns, ékszerek, ezüst dísz tárgyak, gyertyatartók, menórák, serleg, tórafelszerelések nagy választékban. Olcsó árak. Alkalmi vétel. Saját műhely. Brilláns, arany és ezüst beváltás. SZOMBAT ÉS ÜNNEPNAP ZÁRVA

ZSIDÓ UJSÁG AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította: Groszberg Lipót Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, VII., KERTÉSZ UCCA 48. Telefon: 42-5-90. Csekkszám: 50.791. EGÉSZ ÉVRE 20 PENGO Szerkeszti: Groszberg Jenő

A fél sekel tanítása

A fajgyűlölet, a gazdasági összeomlás, a zsidóság ellen megkísérelt kalandos vállalkozások, a fenyegető Hitlerizmus napjaiban rendkívül időszerű a S'kolim szombatja. Ador hónap beköszöntése előtti szombaton felolvassuk a Tóra rendelkezését, amelynek értelmében Izráel minden fiának egy fél sekelt kell adnia „lelkének váltásául“. Abból, hogy a bibliai szent szöveg kétszer is hangsúlyozza a lélek váltáságát, sok magyarázó azt olvassa ki, hogy a sekel célja még akkor is lebegjen szemünk előtt, amikor a szentírály kapcsolatos sekeladás nem gyakorolható. Ador hónapban akarta Homon elpusztítani a zsidóságot s a hónap bekövetkezése előtt hangzik fel a sekel törvénye. Ezt az összefüggést következőképen magyarázza a talmud: A Mindenható előtt tudva volt, hogy Hámán (Homon) felajánlotta a sekeljeit Achaszvérosnak a zsidóság elpusztítására és azért „hikdim sikléhem l'siklov“ hadd előzze meg Izráel sekelje Hámán sekeljeit.

A hámáni törekvések évtizedek óta még sohasem tomboltak oly arányban, mint most. A mostani Hámánok nem adnak sekelt a mi megfontásunkra, hanem legfőbb céljuk: elvenni a mi sekeljeinket, elvonni a mi életlehetőségünket. Nagy a küzdelem, s mi nem vagyunk képesek másképpen védekezni, mint áldozatkészségünkkel. A fél sekel szól a zsidó egyénhez s felszólítja önévelésre s a közösségbe való olvadásra. A fél sekel eszünkbe juttatja tökéletlenségünket. Nincs tehát célja annak, hogy önmagunkat tartjuk a világ közepének, hogy az élet hiú örömeit csak magunknak foglaljuk le. Az egoista a maga kényelmén kívül más feladatot nem ismer. A fél sekel tanítása: ha materialista vagy, tökéletlen vagy, létednek csak egy felét, a testiességet szolgálta. Létünk tökéletlen-

gégének tudata ösztönözzön arra, hogy önévelés, vallási, szellemi és erkölcsi törekvések által megnevesbedjünk s fejlődjünk. Az ehhez való lelkesedést a hitből kell merítenünk. Ilyen értelemben tanította Rabbi Méir: „I'ten dicsőséges trónjából vett egy tűzseket (K'min matbéa sel és mitachasz kieszé kovajd) s azt mutatta mintának Majsenak“. Csak az i'teni trón tüzeből származó sekel tudja tökéletlenségünk tudatát termékennyé tenni erkölcsi életünk intenzitására. A fél sekel felajánlása által a zsidóság szent közösségéhez való tartozásunkat juttatjuk kifejezésre. Csak a közösségünkben fejleszthetjük ki valójában egyéniségünket. Izráel minden tagjának azt át kell éreznie. Ezért mondja a talmud: Izráel erejének fokozása a sekel-adásban rejlik. (Bame tórium keren jisróél — b'chi sziszó). Ha a zsidó egyén el nem felejtkezik közössége iránti kötelességeiről, akkor

erős lesz a zsidóság, mert az anyagiaságot legyűri a közösség iránti áldozatkészség. Az aranyborjú készítésének története ugyanolyan szóval kezdődik, mint a sekel törvénye (b'losajn ze hüspolü ki ze majse hois... üv'losajn ze hügboü...), mert a sekel ellenszere a bálványimádásnak. A korunk bálványai ellen az i'teni trónszekér tüzeből eredő sekel legyen oltalmazónk, i'teni tűznek nevezetük a Tóra is. Nehéz a helyzetünk, Hámán fenyeget bennünket az ő nagy hatalmával? Mivel védekezzünk, mi a teendők? Fél sekel áldozni a lélek megváltásáért — ez az egyén belső vallásos megerősödése. Aldozni a szentély fenntartására: áldozni tudni, amikor jesisváink, talmudtóraink, hitközségeink s szent intézményeink fenntartásáról van szó. Ilyen értelemben igazán időszerű a Sabosz S'kolim szombatjának mély értelmű tanítása és irányítása.

„Ravasz püspök vasárnap a zsidóságért imádkozott“

A középkorban szokásban volt hitviták ideje régen lejárt. Ma már nem kényszerítenek minket, hogy szellemi tornákban vegyünk részt a velünk szemben számszerűleg túlsúlyban levő máshitűekkel. A vitatkozás szándéka tehát távol áll tőlünk és csak rövid glosszát akarunk írni egy hétfői ujság fenti című napihíre margójára. A szóbanlevő püspöki ima úgy hangzott, hogy a zsidóság, amelyet ma annyian üldöznek és bántanak és amelyért oly kevesen imádkoznak térjen meg a kereszténységhez. Nem kérünk ebből a szeretetből! Aki kenyerünkre, életünkre tör, az

csak a halandó testet és a földi hiúságokat akarja megsemmisíteni, de aki a szeretet palástja alatt, a hitünket akarja megölni bennünk, az az örök élettől akar minket megfosztani. A mi Tóránk az, mely hirdeti: „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat“, amit nagy mesterünk Hillel, úgy magyaráz: „Ami magadnak gyűlöletes, azt ne tedd felebarátodnak sem.“ Nem kérünk abszolút szeretetet senkitől, mert a véges emberi értelem erre nem képes, csak azt várhatjuk el teljes joggal, hogy ami nektek gyűlö-

letes, azt ne tegyék velünk sem. A katolikus misszióból sem kérnek a reformátusok s tiltakoznak ellene.

Minden egyháznak és minden felekezetnek épen elég teendője van a saját maga területén, tehát ne kalandozzunk el a szomszéd portájára, — kiki a maga házatát tartsa rendben és tisztán. A zsidóság idegenkedik is a prozelitáktól.

Azt a becsületes szándékú tanácsot adhadjuk tehát, a mi javunkért imádkozó püspök úrnak és a hozzá hasonló gondolkodású más apostoloknak: ne

imádkozunk egymás „javáért” ill. megtéréséért, csak

tartsuk tiszteletben egymás meggyőződését

és amit magunknak nem kívánunk, azt másoknak se tegyük.

Ne feledje el a püspök úr, hogy még csak néhány emberöltővel ezelőtt gályarabságot és vértanúhalált szenvedett sok hittestvére az ő meggyőződéséért, de nem akart „megtérni” más felekezetre. Annál bántóbb tehát, hogy épen a reformáció nagyevű püspöke hív fel bennünket hitserére. Kezün-

ket a szívünkre tesszük és úgy mondjuk meggyőződéssel, hogy a kereszténység mítsem nyer azokkal a leg jobb esetben gyengelelki „megtértekkel”, mert mi, a zsidóság nagy tömege, szilárdan és a szív rendületlen hitvel hisszük és mondjuk:

Izrael és a Tóra egy

és mindörökké csak egy.

Minden embertársunknak, bármilyen legyen a hite békességet kívánunk; a magunk számára pedig nem lélekmentést, hanem szintén csak békességet, toleranciát!

Herschkovits Farkas (Edelény)

Az orthodox ifjusághoz!

Idestova már 9 hónapja telt el az „Országos Tiferesz Bachurim” megalakulása óta s így talán helytálló, hogy áttekintést nyerjünk azon szép és nemes célok megvalósításának eredményéről, amelyeket az OTB-kongresszuson az egyesület maga elé kitűzött. E rövid cikk keretében nem kívánok foglalkozni a kongresszus terjedelmes és bő programjával, csupán egyik legfontosabb pontjával a Tóratanulási program megvalósításával.

Az OTB, amely közös nevezőre hozta az országban egységes program nélkül működő orth. ifjúsági egyesületeket, egységes tanulási programot dolgozott ki számukra és az Aguda világszervezetéhez hasonlóan bevezette, hogy az ország összes T. B. egyesületeiben egy egységes oldal gemóret, u. n. „Amüd Tiferesz”-t tanuljanak. A fővárosban és a vidék egyes helyein ez a szép terv teljes egészében az eredeti elgondoláshoz híven végre is lett hajtva s meglepéssel konstatalható, hogy a rendszer beve-

zetése óta öröndetesen emelkedett azon ifjak száma, kik a közös és egységes „Amüd Tiferesz”-t tanulják. A vidék legnagyobb részében azonban azt kell tapasztalunk, hogy nem váltották be a hozzáfűzött reményeket. Az a lelkesedés és lendület, mely a kezdetben mutatkozott, az idő folyamán ellanyhult, sőt egyes helyeken teljesen megszűnt.

Ezen sajnálatos anomáliával kapcsolatban rá akarok mutatni egy kitűnően bevált és követendő példára, amelyet főtisztelendő főrabbinok honosított meg és amelynek üdvös hatása a fiatalságnál azonnal mutatkozott.

A főrabbi, az általa vezetett jesivában tanult anyagot összhangba hozta a T. B. tanulási anyagával s megállapodott az egyesület tagjával, hogy hetenként közös összejövetelt tartanak,

amikor az egész héten előadott anyagot átismélik és megvitatják.

Ennek a rendszernek kettős előnye van, egyrészt, a fiatalság látva, hogy

az orthodox vezetők figyelemmel kísérik törekvésüket, nagyobb ambícióval tanulja a heti tananyagot. Minden ifjú törekszik, hogy az előadott anyagot tudásához mérten legteljesebben átvegye. Másrészt, azon ifjak, kik elfoglaltságuk miatt az egyesület helyiségében a közös tanulásban részt venni nem tudnak, az összejövetelen kikérve tanulmányaikat és igyekeznek lépést tartani a többiekkel. De még egy fontos jelentősége van az ilyen összejövetelnek: azáltal ugyanis, hogy a főrabbi állandó kontaktust tart fenn az ifjúsággal, annak minden ügyéről informálva van, jótékony befolyást gyakorol az egyesület működésére, valóságos szellemi vezetője és irányítója az egyesületnek. Felhívom tehát a T. B. egyesületek figyelmét erre a nálunk kitűnően bevált módszerre.

Igyekezzenek mindenütt összekötésbe lépni hitközségük lelki vezetőivel,

kik bizonyára örömmel fogják megragadni az alkalmat, hogy bekapcsolódjanak a fiatalság közös tóratanulási tervének megvalósításához. Ez a megoldás hozhatja meg szerintem annak a nagyszabású tervnek a kívánt eredményét, amelyet az OTB-kongresszus a Tóratanulási készség emelésére kidolgozott és programjává iktatott.

Stein Zoltán
T. B. elnök (Szerencs)

Mindennemű legmegbízhatóbb orth. כשר trappista sajtiféléket valamint elsőrendű friss teavaját a legújantósbab árban naponként szállítok. — Összes termékeim a legszigorubb rituális hasgocho felügyelet alatt állanak a fejestől az alsóállítástig.
הקי ועלינו צבי קליין נכד הנהיג בעל שמן רוקח וי
Kivánatra a tiszaberceli ker. főrabbi hechsérét mellékelem.
Cím: **Ibrányi Sajtgyár Betéti Társaság, Ibrány**

VIGYAZATI!

Ne raktározza be magát orth. kóser

Vidéki képviselőket felveszek

Sel Peszach csokoládéval!

Minden mennyiségben, a chomecnál alig drágább áron kaphatja, minden előjegyzés nélkül is. Mogyorós csokoládé szintén finom kivitelben.

WEISZ MÓR keksz, kétszersült és süteménygyára
Budapest, VII., Dob ucca 22. — Telefon: 42—3—65.

Rendeljen a forgalomban levő csokoládéimból, meggyőződik annak kiválóságáról

Állami elemi iskolai tanulók szombati könnyítései

Amint a „Zsidó Ujság” dec. 9-i számában közöltük, a Központi Iroda illetékes helyen lépéseket tesz oly irányban, hogy a zsidó elemi iskolai tanulókat a szombati iskoláztatás alól mentesítsék.

Örvendetesen közölhetjük, hogy az Iroda akciójának már eddig is jelentős sikere van, amennyiben a kultuszminisztérium 60845/932. sz. a. Zemplén vármegye kir. tanfelügyelőjéhez intézett rendeletében kimondja:

A szerencsi állami elemi népskola izraelita vallású tanulóit szombaton

d. e. 9—11 óráig terjedő időre az iskolabajlás kötelezettsége alól felmentem. Erről kir. Tanfelügyelő urat tudomásulvétel és további eljárás végett értesítem és felhívom, gondoskodjak arról, hogy ezek a tankötelesek a szombati déli étkezés idejére családjuk körébe viszatérhessenek.

A rendelet a szerencsi iskolát említi, mint konkrét esetet, de természetesen az egész országra vonatkozik és szükség esetén bárhol ezen precedensre kell hivatkozni.

Romániai levél

Az a hármast eset, amelyet itt megírok, egyben találkozik: mind a három, bölcselnk tanításának fontosságára utal és kijelentéseik megtartására int.

Az első eset a világháborúval kapcsolatos agüno-kérdés körébe tartozik. A férj eltűnik, itthagya az asszonyt, a világi törvény ilyenkor halottányilváníást ismer, a zsidó vallástörvény azonban (bár mindannyian átérezzük az élő özvegy, a férjéhez odaláncolt „agüno” asszony mélységesen szomorú helyzetét), nem engedi meg a férjhezmenetelt csak akkor, ha legalább egy kétségtelenül megbízható tanú jelentkezik, aki személyesen meggyőződött az illető elhunytáról, vagy kétségkívül agnoszkálta. A vallástörvény az esetleges tévedés borsasztó következményeit tartja szem előtt. Ha a halottnak vélt férfit visszajön, akkor az asszony újabb házassága érvénytelen, s az ebből származó gyermekei törvénytelenek (mamzérim). Hogy e tekintetben a következetesség milyen helyenvaló, mutatja a környezetünkben bekövetkezett családi tragédia:

Egy zsidó férfiú 1914-ben hadba vonult és most 19 évi nyomavetsztség után visszaérkezett Dél-afrikából. Felesége azonban néhány év előtt férjhez ment s két gyermeke született — második házasságából.

A talmud Jevomajs traktátusában részletesen foglalkozik a „katlonisz” törvényével: olyan asszony, aki már harmadik férjéig eltemette nem mehet újabb férjhez, írják elő a bölcsék. Némely nézet szerint a mai időben ez a tilalom már nem veendő oly szigoruan. Pedig megszüvelésre méltó voltát mutatja egy a multkor nálunk elhunyt asszony példája. Összesen 6 férje volt, 4-et köztük eltemetett 2 elvált tőle.

A multkor egy temetésnél egy neológ doktor-rabbi után odaállott egy orthodox rabbi s grászbeszédet tartott. Pedig a nagy magyarországi gaonok eltöltötték a neológ rabbikkal való közös funkciókat, mert hová vezetne, ha ez a szokás elharapódznék. Oly gát ez, amelyet nem szabad betörni (pajrécz geder) senkinek sem. Az orthodox rabbi eljárása kímös feltűnést keltett vallásos körökben. — i.

Egy sajtópörről

Most folyik a budapesti törvényszék előtt egy sajtópör, amelyet egy kereskedelmi iskola igazgatója indított. A kihallgatott tanuk vallomása nyomán megdöbbenően bontakozik ki a huszas-évek kurzus propagandája által okozott hatás. Kiderül, hogy a művelésnek szánt iskola az elmúlt évtizedben — politikai világnézetek ütközőhelye volt, ahol a zsidókérdés rendkívül nagy, sőt döntő szerepet játszik. Az egyik tanú a helyiérdekű vasut fiatal tisztviselője, nemes egyszerűséggel kijelenti, hogy ő antiszemita. S amikor kérdezik: miért antiszemita, azt feleli: „mert így nevelték”. Ez a vallomás reflektorként bevilágít annak a nemze-

déknek a belvilágába, amely generációt 10 évvel ezelőtt nevelés s művelés alá vett a gyűlölet politikája. S valóban oly annyira sikerült belénevelni azt a gyűlöletet, hogy az antiszemitizmusra nem is keresnek más okot, mint azt, hogy így nevelték őket.

De sajnálatosan jellemző a tárgyalást vezető elnök ama megállapítása: „akarni, hogy a többségben levő keresztény magyarság foglalja el az összes vezető pozíciókat s ne a kisebbségben levő zsidóság, az még nem antiszemitizmus.” Ezzel szemben úgy tanították régebben, hogy minden állampolgár jogi élvezete ép annyira független a vallási hovatartozástól, mintahogy mindenkinek egyformán kell teljesíteni állampolgári kötelesegeit, felekezeti különbségre való tekintet nélkül.

A németországi helyzet

A németországi zsidók, tekintettel a beállott helyzetre, szükségesnek tartják, hogy adott alkalommal sürgős intézkedés szükségére esetében az egész németországi zsidóság nevében eljárasson egy testület. Németországban ugyanis egységes zsidó hitközségi szervezet nincs. Ez indította a porosz hitközségek országos egyesületét (Landesverband), hogy összehívja a porosz, bajor, hádeni, szászországi, hesseni és meklenburgi zsidóság képviselőit és ezek választottak egy 5 tagból álló elnökséget, amely sürgős esetekben képviselje az egész németországi zsidóságot. — A szász kormány 15 lengyelországi származású zsidót ki akart utasítani, Lipsceből, nyilván a most uralomra jutott kormány szellemében. A lipscei lengyel konzul közbelépett és határozottan tiltakozott az eljárás ellen. A tiltakozásnak valószínűleg eredménye is lesz. — Danzigban a náciák megtámadtak több zsidó járókelőt, közben megsebesítettek egy palesztinai illetőségű zsidó orvost. Az angol konzul tiltakozását és kártérítési igényeit jelentette be.

Figyelem!

PURIMRA ajándékot
ESZACHRA szédertálat

most vehet
legolcsóbban
Saját üzem.

Heiden Leó
Szombaton zárva.

BUDAPEST
VII., Király-u. 21. Tel.: 38-1-10.
Gyári árak

Szlovákiaából

A pozsonyi orthodox iroda bizottsági ülése

A szlovenszkoí orth. Központi Iroda két hét előtt megválasztott intéző bizottsága február 20-án tartotta ülését Pozsonyban, Pappenheim Izidor irodai elnök elnöklétével. Az iroda részéről Ehrenfeld Dávid alelnök és Schwarz Henrik vezértitkár vettek részt a tanácskozáson; a bizottsági tagok közül megjelentek: Schreiber pozsonyi, Tigermann érsekújvári, Buchsbaum galantai főrabbi, továbbá Kämpfner A., Fürst M. (Bratislava), Kalisch I. (Galanta), Ehrlich S. (Košice), Kohn R. (Nové Zámky), Stern J. (Pöstyén), Weber M. (Stupava), Bernfeld J. (Tapolcsány). Az egész napi tanácskozás kimerítő tárgysorozatából — melynek során az ideai költségvetést meg-szavazták — a köv. emeljük ki:

Tárgyalás alá került az ógyallai statusquo hitközségnek az orthodox szervezetbe való felvétele iránti kérelme. A multkoriban megjelent cikk ebben az ügyben a „Zsidó Ujság“-ban, mely kifejtette, hogy

nem helyénvaló egy nem-orth. hitközség cégtáblájának „ortho-

Nász a munkácsi főrabbi házában
Adar 17-én megy férjhez Saira Lázár munkácsi főrabbi leánya: Chaló Frima Rivko, a néhai porcievi rebbe fiához: R. Borüch Jehajša Jerachmiel-hez. A lakodalomra való előkészületek állandóan folynak, mivelhogy sok ezer vendéget várnak.

Egy állítólagos palesztinai fiu kalandja.
Beregzászon a csendőrség elfogott egy fiut, akinek igazoló írásai egyáltalában nem voltak és egy ismeretlen nyelven beszélt. Később kiderült, hogy ez a nyelv héber és a fiu Palesztinából való. Azt állította, hogy neve: Dov Har-Zahav (Goldbergernek héberesítése), 14 éves. Elmondotta továbbá, hogy a palesztinai Haifa-ból való, 6 évvel ezelőtt, amikor a mezőn dolgozó szüleinek ebédet vitt, elrabolta egy cigánykaraván és neki most sikerült megszökni Románián át. A hatóságok Haifával érintkezésbe

dox“-szá való átfestését engedélyezni, anélkül, hogy ezt a hitközségi tagok vallási élete indokolná.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a bizottság is ugyanezt az álláspontot képviselte. Kimondotta ugyanis a bizottság, hogy mivel az ógyallai hitközség túlnyomó többsége vallástalan életmódot folytat, a szombatot nyilvánosan megszegi, kénytelen a kérelmet visszautasítani.

Elvi jelentőségű határozatot hozott továbbá a bizottság a lipótzentmiklósi orth. hitközség által intézett kérdés ügyében. Nevezett városban ugyanis **kasrusz-unióra akartak léoni a neológok az orthodoxokkal,**

olyképen, hogy az egész s'chitó orthodox legyen ugyan, de a neológ hitközség rezsijében, s a neológ hitközség fizetne egy bizonyos összeget gabella fejében az orthodoxoknak. A bizottság döntése ebben az esetben is elutasító volt.

Megemlítjük még a bizottság ama határozatát, mely szerint az Iroda a huszti főrabbi Jeruzsálemben folytatandó jesivát szubvencionálni fogja.

léptek és most ki fog derülni, vajjon a vadregényes történet igaz-e, vagy pedig a fiu kitalált mese után akar-e Palesztinába eljutni.

Liberalis tábornok.

A szlovenszkoí országos katonai parancsnoknak kinevezett Snejdarek tábornok Kassáról való távozása alkalmából meglátogatta a kassai orthodox hitközség elnökét is és bucsuzott tőle. Ebből az alkalmából Guttmann hitközségi elnök kifejezte előtte a zsidó lakosság köszönetét liberális viselkedéséért, amelyet mindenkor tanusított a zsidóság iránt. A tábornok kifejtette, hogy övönben is államolgári jogok és kötelességek tekintetében nem fog soha elismerni faji és felekezeti különbségeket.

Lélekmérgezés egy iskolában.

Szenc község zsidó lakosságát különös eset tartja izgalomban. Az ottani állami népiskola III. osztályának tanító-

nője elmondotta a kislánykának, hogy a zsidóknak szükségük van a pászka készítéséhez keresztény vérré. A zsidó szülők megbotránkozva szaladtak az igazgatóhoz, és akkor a felelősségre vont tanítónő azzal védekezett, hogy magyarázatát éppen azzal akarta kiegészíteni, hogy: — mindez csak mese, amikor a mondat befejezése előtt csengettek és így nem fejezhette be mondókáját. Természetesen a dolognak folytatása lesz.

A megboldogult bátorkeszi főrabbi fiának nyilatkozata:

Magyarországból és Szlovenszkból több ismerősöm kérdést intézett hozzám, miért is temették megdicsőült Apámat Szobotisten. E kérdésre célszerűnek tartom a feleletet a nyilvánosság előtt megadni:

Boldogult apám földi tartózkodása utolsó idején állandóan mellette voltam és azt mondta nekem: Vigyetek engem Szobotistre, ott akarok pihenni anyám és nagyatyám mellett.

Az asztalom baloldali fiókjában van az Erüvin-re szóló kézirataimnak eddig ki nem adott része, nyomossátok ki, hogy a mű teljes legyen. Neked fiam csak egyet mondok: „Tanulj!” (Mondott még valamit, aminek közlése egyelőre időszerűlen.) Elvittük Szobotistre. Csodálatosképpen, az öreg szobotisti rabbi, R. Jiszroél Horafe dédnagyapám, s leánya nagyanyám sírhelve mellette volt még egy üres hely, odatettük örök nyugalomra édes anyja mellé, akit nem is ismert, hisz 10 napos korában elvesztette.

Reich Felvel (Bátorkeszi)

Ador 7-re

Hitközségeink legnagyobb részében Ador 7-ét Chevransapként tartják meg, melven a rabbik, Majse rabbénü Jahrzeilja alkalmából az elmúlt év Ador 7. óta elhunyt rabbi-ról és egyéb szentéletű kiválóságokról emékbeszédet tartanak.

Az alanti névsort, mely az elmúlt évi Ador 7. óta elhunyt rabbi-ról z. c. l. névsorát tartalmazza, az elhalálozói sorrendben közöljük:

ירבנים הנאינים ז"ל

R. Jozsef Chájim Sonnenfeld **Jeruzsálem**
R. Jechezkel Lipschitz **Kalisch**
(a lengye'országi „Agüdasz Horabonim” elnöke)
R. Majse Pollák **Levelek**
R. Mord'che Jüdo Winkler **Mád**
R. Reüvén Ungár **Nagyitény**
R. Avrohom Jehajša Freund **Entredam**
R. Jiczchok Chánajch Hirsch **Tölgyes (Bp.)**
R. Simajn Posen (dájón) **Frankfurt**
R. Slojme Leb Weinberger **Nyírbogát**
R. Avrohom Einhorn (dájón) **Szombathely**
R. Simajn Hirschler **Modor (Pozsony)**
R. Jiszroél Reich **Bátorkeszi**

זכר כולם לברכה!

A nagyvilágból

A fenyegetett burgenlandi hitközségek

A bécsi hitközség élére került cionista többség megakarja szervezni az osztrák hitközségek szövetségét (Gemeindebund). Mivelhogy Bécsen kívül csak Grácban van nagyobb számú hitközség, a terv felvetői tulajdonképpen az Ausztriához csatolt (Burgenland) régi magyarországi orthodox hitközségeket (Mattersburg, Eisenstadt, Lakenbach, stb.) akarják a szervezetbe belekényszeríteni. A bécsi „jüdische Presse” már előre tiltakozik a terv ellen. Megjegyzendő, hogy a burgenlandi orthodox zsidóságnak van külön országos irodája.

És mégis zsidók az antiszemiták előtt

A berlini kereskedelmi társaság elnöke: Fürstenberg, aki a német közigazdaság és pénzügyek terén elsőrangú szaktekintély volt és akit az antiszemiták, mint a zsidó törke képviselőjét gyálalták és akinek a politikája miatt a többi zsidót is elősdieknek állították oda. 83 éves korában elhunyt. Most azután kiderült, hogy már évekkal ezelőtt kitért a zsidóságból. Ez a tragikus a zsidóság sorsában, hogy azokért is felelősségre vonják, akik már nem is tartoznak a zsidósághoz. Idetartozik az az eset, amelyről már a multkor tettünk említést. Kö-nigsbergben ugyanis a kereskedelmi fő-

iskolán a hitlerista diákok nem akarják túrni Feller tanárt zsidósága miatt. Most kiderült, hogy Feller már régen kilépett a zsidóságból és a háború után uralkodott szocialista rezsimnek megfelelőleg felekezeti különként tüntette fel magát. Az antiszemiták számára azonban természetesen tovább maradt zsidónak. („A! al pi sechótó jiszróel hü...”).

Az új szamaritanus főpap

Megírtuk már, hogy a Nablus (S'chem) mellett lakó szamaritanusoknak főpapja elhunyt. Az utódlás körül vizsály tört ki a szamaritanus szekta tagjai között, amíg a béke a nablusi polgármester — ismert arab nacionalista és zsidógyűlölő — közbenjárásával létrejött és az elhunytak unokaöccse lett az új főpap. Gyönyörű héber neve van: Maczliach ben Pinchosz.

Egy talmudgyalázó megbüntetésé

Különös tárgyalás volt a multkor Bécsben. Egy antiszemita folyóirat azt írta, hogy a talmud és a zsidó törvénykodexek szerint egy bizonyos immoralitás meg van engedve. Az ügyesség erre vádat emelt vallásfelekezet megsértése miatt. A bíróság szakértőnek dr. Kaminka bécsi rabbit hívta meg. Ez természetesen behívonyította az egész állítás aljas rágalmozó voltát, mivelhogy a zsidó vallás törvénye a legtisztább erkölcsi magasla-

ton áll. A védő azt hangoztatta, hogy tulajdonképpen nem egy vallásfelekezet megsértéséről van szó, mert a zsidókat, mint fajt és mint népet támadta meg. A bíróság a védekezést, illetve ezt a ferdítést nem fogadta el. hanem a lap szerkesztőjét 300 schillingre ítélte.

Palesztinából

Egynéhány héttel ezelőtt Tiberias (T'varjo) városában megnyiták a hőforrások mellett épített fürdőintézmények. Óriási a látogatottság, mivelhogy a csodás hatású gyógyforrásoknál, úgy a szégyenesebb sorsú, mint a kényeimeire igényt tartó közönség orvoslást talál különféle betegségekre. — Szomorú, de emellett nevetéses esetről adnak hírt palesztinai lapok. Egy kis gyarmaton Givasz Edo-ban a telep gyermekeinek a tanítónő Chanuka-szombat délutánján elmagyarázta a Chanuka történetét azután ünnepelesen meggyújtotta a gyertyát — szombatban.

Kítüntetett olasz zsidók

Modena olasz-zsidó tábornok, aki a legfelsőbb katonai törvényszék elnöke és egyike a legkitünőbb hadügyi szakíróknak megkapta a legmagasabb olasz érdemrendet. (Grand Uffiziale dei Maurizio) amelyet nem-katholikus embernek még nem juttattak. — A „La Tribuna” c. olaszországi lap vezércikkben ünnepli Arturo Loria fiatal költőt, aki a legjobb irodalmi műre kifizető díjat elnyerte a folyó évre. Loria zsidó ember.

A Szanzi . . .

Történt egyszer, midőn a híres szanzi Rebbe a tanítványainak előadást tartott, hirtelen megszakította azt és látni lehetett, amint mélyen elgondolkozva, homloka erősen összeráncosodik, sőt egy fájdalmas sóhajt is lehetett hallani. Tanítványai, akik mestereük sugárzó arcát figyelték, megértették, hogy a cadik olvasva amit tapasztal, lát, amit gyarló ember észre nem vehet. Így tehát csak csendes áhítattal, félelmetes tisztelettel hallgattak, mire a cadik hirtelen odaszólt a jobboldalán álló tanítványának: „...Nos miért nézed telenül, gyorsan öntsd le az aláírást és rendben lesz minden!”

A tanítvány minden gondolkodás nélkül felkapta az asztalon álló pohár vizet és leöntötte a fehér abroszt.
— Jól tetted! — kiáltott fel a cadik.
— De hiszen elfognak minket, Rebbe! — szólt neki a tanítvány.

Nem kell semmitől se félni! A Mindenható megsegít bennünket, nyugtatta meg őt a Mester. A kegyetlen rendelet megsemmisült!

A Rebbe arca ismét felsugárzott és folytatta az előadást.

A tanítványok, akik előtt ez az esemény

lepergett, nem mertek mesterük jelenlétében az egészről egy szót sem beszélni. Csak amikor a tantermet elhagyta, vették körül azt a kollégájukat, aki a Rebbe jobboldalán állt és kérdésekkel elhalmozva, magyarázatot kértek tőle, miért is öntötte le az abroszra a pohár vizet?

Mire ez a következőképpen adta elő barátainak az esetet: Mikor a Mester hirtelen félbeszakította az előadást, megfigyeltem, amint hosszú ráncok húzódtak homlokán és sugárzó arca elsötétedett. Egyszerre úgy tűnt fel nekem, hogy egy nagy város uccáján követem lépésről lépésre a Rebbet. Így tartott ez egy jó darabig, míg csak egy gyönyörű nagy palota előtt meg nem álltunk, melyet előbb alaposan megnéztem, aztán egy mellékbejáraton beléptem, én meg utána. A palotában egyik termet a másik után hagytuk el, melyekben kincseket érő bútor volt látható és minden egyes ajtónál kívül-belül egy-egy teremőr állt. De ezek az örök a Mesterünk láttára azonnal félre álltak s akadálytalanul beengedtek. Így jutottunk vagy száz termen keresztül egy óriási nagy terembe, ahol egy nagy karosszékekben egy magasrangú férfi ült, mellette pedig szintén egy nagyobb rangban levő tiszt állott, aki a széken ülő férfi elé tett egy iratot, melyre

aláírását kéri. Az ülő férfi egy szót sem kérdezve, hogy miféle irat, mit tartalmaz, tollat kezébe vette és aláírta. Ebben a pillanathban szólt nekem a Mester, hogy öntsem le az aláírást, mire én fogtam a kalamarist és az aláírásra öntöttem a tintát. A tanítványok már ebből is következtették, hogy itt nem egy mindennapi eset történt, de azért nem értették meg a dolgot. Csak néhány hét elteltével tudták meg alaposan az egészet. Két régi külföldi hívő érkezett ekkor a Rebbehez. A mester a nagyteremben fogadta őket, ahol tanítványaival éjjel-nappal tartózkodott és szent tanáinkban búvárlkodtak. A két vendég elmondta, hogy annak a városnak zsidó lakói nagyon boldogok, mert az Örökkévaló megmentette őket egy kegyetlen rendelettől, illetve a kivándorlástól. Ugyanis a város katonai parancsnoka ki akarta őket utasítani a városból. Már régen keresett alkalmat, okot, hogy ezt megtehesse, de mivel az eddig nem sikerült neki kiadott egy rendeletet, hogy a zsidó lakosok hagyják el 48 órán belül a várost. De hogy ezt végre is tudja hajtani, szüksége volt az országos parancsnok jóváhagyására és aláírására.

Ha közben csoda nem történik, amit utólag az országos parancsnok is megerő-

Neuvirth Testvérek

óras és ékszerészek
BUDAPEST VI., KIRÁLY-UTCA 28.

Brillians, ékszerek, ezüst dísz tárgyak, gyertyatartók, menórák, serlegek, tórafelszerelések nagy választékban. Olcsó árak. Alkalmi vételek. Saját műhely. Brillians, arany és ezüst beváltás.

SZOMBAT ÉS ÜNNEPNAP ZÁRVA

A geri rebbe háztartása

Ha hinni lehet varsói lapok híreinek, a geri rabbi családja és udvartartása, amelynek keretében vagy 100 emberről kell gondoskodni megéri a pénzügyi krízist. A geri rebbe nem fogad el pidjont, nem is szorult rá, mivel több — eddig jól jövedelmező — vállalata és háza van, amelyek jövedelmezősége azonban az utóbbi időben erősen megcsappant. Varsói chósdiok elhatározták, hogy valamilyen akciót indítanak a helyzet feljavítására.

Jubilál az angliai chlefrabbi

Husz éve lett annak, hogy a délafrikai Johannesburgból meghívták angol-szági főrabbinak dr. Herz főrabbit. Azóta nagy tisztelet kíséri működését, bátor szószólója a zsidóság összes érdekeinek és vallásilag konzervatív árnyalatához tartozik. (Az angol-szági viszonyok mellett nem alakulhat Londonban külön orthodox hitközség.)

A békéscsabah T. B. a köv. tisztikart választotta: Grünwald Ervin elnök, Weisz Simon alelnök, Grünwald Zoltán és Berla Adolf gondnokok, Ackermann Géza titkár, Goldschild Jenő pénztáros, Frisch Mózes ellenőr: Herschkovics Sándor, Schneek Miksa, Goldschild Miksa számvizsgálók, Berla Sándor háznagy, Schwartz Ernő könyvtáros. — Az új vezetőség felkérésére Tigermann Ignác főrabbi szombat délután díszes közönség jelenlétében magas nívójú évadnyitó ho-

sított, úgy tán most nem volnánk nálad, drága Mesterünk. A csodálatos eset pedig képen játszódtott le, mesélték tovább: A sok akta közt, amit a városi parancsnok macával hozott aláírás végett, volt a zsidók elleni kitoloncolási parancs is. Az országos parancsnok anélkül, hogy valamelyik iratot át is olvasná — mindent aláírt. A városi parancsnok pedig mellette állva a hamutartóból kiszórt hamuval szórította le az aláírásokat. De amikor a zsidók elleni rendeletet le akarta szórítani, tévesen a tintával tele kalamárist fogta kezébe és annak egész tartalmát az aláírásra öntötte. A városparancsnok az ijedségtől egészen elápadt, de akkor már késő volt. Az országos parancsnok ezt látva, gyorsan átolvasta az aktát s hosszasan kijelentette a városparancsnoknak, hogy bizonyára így kellett ennek történetnie... Nem is volt hajlandó ilyen ember-telen rendeletet kiadni.

Mikor a tanítványok ezt végighallgatták, érdeklődtek a két vendégnél, hogy mely napon és mikor történt ez az eset. Kitudódott, hogy éppen aznap és abban az időben, amikor egyik kollégájuk a pohár vizet az abroszra kiöntötte...

Müller Ignác (Bratislava)

miletikai előadása keretében élénk színekkel s mély benyomást kelteve esztelte az orth. ifjúság nemes misszióját, feladatait s célkitűzéseit.

Híres héber író halála

S. M. Lazar héber író Krakkóban 71 éves korában meghalt. *Hajsza* prófétáról írott könyvében bibliamagyarázatokat írt. Husz-szu időn keresztül megjelentette a *Ha-micspo* című héber hetilapot, amely a háborúban megszűnt. Azóta különböző folyóiratokban dolgozott.

A nagymartoni saschevra Chamiso-ország alkalmából, szombateste, Szükajszra szijumot rendezett. Az utána következő mlave d'malkon Ehrenfeld főrabbi rámutatott, hogy különösen a mai zivataros időkben van szüksége a zsidóság sátrainak, azaz hitközségeinek, hogy a béke sátraivá váljanak. Az egyesület vezetője a régi maradt, elnök: Sobelmann D., előjáró: Kohn S., pénztáros: Nichtburg I.

L. D.

Fixfizetés és önkéntes adomány

Szlovénzkóban a hitközségi alkalmazottaknak van egy „Sevesz Achim” nevű egyesületük, melynek célja a tagok anyagi és erkölcsi javaiért küzdeni. A tél folyamán az egyesület Érsekújváron gyűlést tartott. Az idők változásának a jele, hogy az alkalmazottak, különösen a kántorok szeretnék az úgynevezett „nedovókat”, a tagok önkényes adományát megszüntetni. Ehelyett inkább egy meghatározott nagyobb fizetést kívánnak. Az alkalmazottak ezen kívánsága jogos és érthető. Tulajdonképpen mi az a „nedovó”? Az alkalmazott fizetésének kiegészítő része! A metsző, kántor, vagy sámesz mikor a hitközség alkalmazza, a szükre szabott fix-fizetés mellett hallja, hogy annyi meg annyi mellékjövedelme lesz: purimkor, erev jamkipurkor, szüdenél, lakodalomnál a hívek adománya... stb. Azonban az idők folyamán a hívek nagy

része megelégedik erről a kötelességről s azt gondolja: mennyi mellékjövedelme van a mi alkalmazottjainknak! Ennek következtében az alkalmazott azt a hitközségi tagot, ki megteszi ebbeli kötelességét, természetesen nagyobb figyelemben részesíti. Ezáltal azonban az illetővel szemben függő helyzetbe jut, elveszíti önállóságát, függetlenségét és önérzetét. Hisz előfordul az is, hogy egy lakodalom végeztével a vendégek úgy nyújtanak át borravalót a hitközségi alkalmazottnak, mint a kiszolgáló pincérnek. Ez nem válik se a hitközségnek, se az alkalmazottnak dicsőségére. Az alkalmazott ellátásáról a hitközség minden tagjának kell gondoskodni, nemcsak annak, aki önként akar. Ezt pedig csak úgy lehet keresztülvinni, ha a költségvetésben gondoskodnak az alkalmazott teljes javadalmazásáról. (Ez azonban nem zárja ki azt, hogy az alkalmazottat bizonyos funkció teljesítésekor még egy meghatározott díjazásban is részesítsék.) A „nedovó” megváltásnak sok előnye lesz. A családi ünnepeket jobban fogják látni, a kántor vagy sámesz jelenléte nem fogja az embereket attól visszatartani: az alkalmazott pedig nem jön abba a kísértésbe, hogy egy kis remélhető jövedelemért kötelességmulasztást kövessen el. Már néhány nagyobb község előjárója is belátta, hogy a hitközségi alkalmazottak kívánsága jogos és méltányos, könnyen kivihető és előnyös, úgy a hitközségi alkalmazottakra, mint a hitközség tagjaira nézve is és érthetőnek találja, hogy a hitközségi tisztviselők nem akarnak alárendelőt, hanem munkájuknak megfelelő bért.

L. H.

Lakodalmi díszbűd már P. 250-tól
Nicol étteremben Rombach utca 16.

x MINDENKI PÉNZHEZ JUT, ha felesleges férfiruháit, bitorait, szőnyeget, függőnyeit és réziségtárgyait Rottenbergnek eladja. Paulay Ede (volt Szerencsen utca 46. Tel.: Aut. 18-5-21. Hívásra házhoz megyek. Ugyanott ezen tárgyak legolcsóbb árban vásárolhatók.

mindenfajta nyers- és sajtópörkölésű legfinomabb kávé, teát, szilvát s mindennemű **peszachi cikket** a legutányosabb áron szállít bárhová bérmentve **Stark Hermann fűszer- és csemegekereskedő, Berettyóújfalun.**
— Kívánatra hechserral szolgálók —

Paró k á k divatos' izléses
hullámos hajból csak
PIECHNIK ÉS MECHTL-nél
Budapest, IV., Váci-utca 18. Mérsékelt árak!

Az Aguillár-család

Elbeszélés. 39. Irta: Dr. Lehmann, mainzi rabbi
(Fordította: MÜLLER IGNÁC)

— A Mindenható áldjon meg, drága Fiam — szólt Don Manuel — és vezessen a helyes útra... Oh, írgalmas szent I'ten, mikor láthatom szeretett feleségemet és kicsiny leányomat.

— Légy türellemmel, Apám, csak egy kis türellem, az az óhajtván várt idő nemsokára bekövetkezik.

— Hálát is adok a jóságos I'tennek, hogy a kétségbeesés hosszú éjszakája után felragyogott számomra a reménység napja. Milyen hálás vagyok I'tennek, hogy téged, fiam, megtaláltalak, hogy ilyen méltóságban találjalak meg és ilyen hűséges fiú szeretetben.

— Csak nem képzelted, hogy más érzésűnek találsz engem, mint most, Atyám?

— Miért? Hisz milyen könnyen nevelhetek volna belőled egy kiméltlen vakbuzgó szerzetest?

— Ugy is van, mindent megtettek, hogy azzá neveljenek. De I'ten megvilágította elmémet, a bennem levő zsidó vér minden ilyen kísérlet ellen tiltakozott és most, drága Apám, I'ten veled, egyideig egymáshoz való kapcsolatunk mindkettőnknek titka. Időt sem akarok veszíteni és meg akarom kezdeni az anyám és hugom megsabadításához való munkát. Holnap ilyen időtájban várlak. Remélem, örvendetes hírekkel szolgálhatok majd.

Az „Eltévelyedettek Házában” (extraviados) Madridban egy szerencsétlen, nyomoruságos, csontig lesóványodott ember küzd a halállal. *Januario* az, a burgosi gyógyszerész, akit Fray Balthazar felbérelt egykor arra, hogy mérgezett gyertyák útján láb alól eltegye Spanyolország egykori főinquisite: *Don Alphonso Fernandez y Aguillart*. Tizenkilenc éven keresztül járt a romlottság és a bűn útján, amikor azután teste teljesen tönkrement a sok kicsapongástól és egészségtelen roncstól; — elhatalmaskodott rajta a jó útra való visszatérés vágya. Összes bűnei közül egyik sem terhelte a lelkiismeretét és nem okozott neki annyi lelkiismereti furdalást, mint a méreggel való gyilkosság, amelyben résztvett és mivelhogy egy szerzetes volt az, aki őt erre csábította, nem is akart mint megtérő bűnös egy kolostorba visszavonulni; inkább felkereste az Eltévelyedettek Házát, vagyis azt a menedékhelyet, amelyet világi emberek alapítottak meg a halálos bünt elkövetett bűnbánó emberek részére. Bárhogy vélekedünk az akkori spanyol népről, az eretnekéteésekről, a bikaviadalokról, a spanyolok akkori vaskos babonáiról és szörnyű kegyetlenségeiről, azt meg kell adni, hogy az Eltévelyedettek Házának megalapítása elsőrangú emberséges cselekedet volt.

Hogy is alakult ez az emberbaráti intézmény? Spanyolországban igen gyakori eset, hogy az alsóbb osztályok gyermekeit a szegénység, a gazdagabb réteg gyermekeit pe-

dig a rossz társaság vagy a szenvedélyek könnyen a bűn útjára terelik. Ha azután egy ilyen bűnös megbánja bűnét, igen nehéz vissza találnia az utat a társadalomba. A gályarab örökre rab marad, meg hogyha büntetése kitöltése után erényhős is lenne, mert láncait letörheti az idő, lelkiismeretét a megtérés vagy bűnbánat, a becsületes munka megtisztíthatja, de mindvégig kirelhetetlen a világ előttélete. A társadalom eme kitesztottjai számára alapították ezt a menedékházat. Fenntartói Madrid leggazdagabb, legműveltebb és legelőkelőbb polgárai, közöttük vannak királyok, hercegek, miniszterek, tudósok és költők. Aki komolyan meg akar javulni, ennek számára nyitva áll a ház. Ott szívesen fogadják. Nem kérdezik tőle, honnan jöttél, sem azt, mit követél el. Ott szeretettel fogadják, olyanok, akik egykor épúgy ki voltak taszítva és megbélyegezve, mint a most érkezők. És vigasztalják ugyanolyan módon, ahogy ők találták meg egykor a nyugalmaikat. És egy ilyen bűnbánó, ha elhagyja a menedékházat, a világban talál egy csomó ilyen testvért, akik lelki tisztulást találtak ugyanabban a házban és akik neki segítő kezet nyújtanak. A tartózkodás ebben a házban nem szegénytelen, mert tudják, hogy ide a szerencsétlen csak önszántából való javulási készség vezet, mert senki sem megy oda kényszeredetten, ez nem rendőri intézmény, sem dologház, sem koldusfogház. És azt is tudja a belépő, hogy ha még egyszer bűnbe esnék soha többé írgalomra nem számíthatna.

Ebben a házban keresett *Januario* menedéket és talált is szeretetteljes felvételt. Az itteni tartózkodása igen üdös hatással volt rá, erkölcsileg új emberré tette, öszintén megbánta sok bűnét, elhibázott életét és egész bizton megjavulva hagyta el volna a házat, ha a betegség nem hatalmaskodott volna el felette egyre romlóbban. Most ott feküdt a betegágyban, küzdve a halállal. Hiába mondja neki a menedékház előjárója, egy pap, hogy könnyítsen gyónással az ő szívére. Ő nem képes, szíve nem viszi rá, hogy elárulja titkát egy papnak. Hiszen Fray Balthazar már megadta neki az abszolúciót a főinquisiteor megmérgezéséért, amely büntetben résztvett és mégsem tud lelkiismeretét megnyugodni. Egyszerre azt hallja a szerencsétlen, hogy Madrid inquisiteora: *Avilla* püspöke, az udvar kedvence, Madrid egyik legnépszerűbb embere, egy *Aguillár!* Ez a név belefuródik lelkébe és azt hajtogatja folyton, hogy ő nem gyón meg, csak az avillai püspöknek, aki valószínűleg rokona az elhunyt — azaz a megmérgezett, amiről természetesen a menedékház papja nem tud — madridi főinquisiteornak. A menedékház előjárói nem késlekednek a szerencsétlen kívánságát tolmácsolni a püspök előtt és arra kéri őt, hogy látogassa meg a haldoklót. Amikor Don Manuel elment, éppen akkor jött a menedékháznak a küldönce és kérte a püspököt a szerencsétlen haldokló ágyához. Bár az atyjával való találkozás rendkívül megviselte, egy pillanatig sem habozott a haldokló kívánságának teljesítésével és kiadta a rendelkezést, hogy fogjanak be kocsijába. Négy ószvér által vont fogatba ült be, amely rövidesen elvitte a főváros legféltreesebb helyén elterülő menedékházba. (Folyt. köv.)

Butorok: kombinált szekrények, rekamierek, hangulat-lámpák, hálók, ebédlők, uriszobák, konyha- és előszoba-butorok, kárpitosárak nagy választékban **Olcsó árak.**
RENNER TESTVÉREK butornagykereskedők VI., Nagymező-u. 31
Szombaton zárva. Fizetési kedvezmény. Fióküzlet: Nádor-utca 21.

HIREK NAPTÁR

Sabosz Mispótím, Sevat 29.
— Porosasz S'kolím —
— Rajs-chajdes bencsolás —
Gyertyagyújtás (Bpest): 5.10
נשח kimenetele 6.05
Vasárnap-hétfő: Rajs-chajdes Ador

— Duschinsky huszti főrabbi Buda-
pesten. Amint értesülünk, a huszti főrabbi
vasárnap este Budapestre érkezik, ahol
hétfőn egy esketési szertartást fog vé-
gezni. Ebből az alkalomból a volt tanít-
ványok szövetségének előkészítő bizott-
sága is feljön a magyar fővárosba. —
Azon talmudifjak, akik a főrabbinál Je-
ruszálemben tanulni s esetleg vele ki-
utazni szándékoznak, jelentsék ezt be
Kaiser Efrájimnál, Bratislava, Ursulini 10.
— A főrabbi tanítványainak egyesü-
lete jelen sorok útján felhívja mindazon
tanítványokat, akik Magyarországon lak-
nak, ill. tartózkodnak, hogy címüket kö-
zöljék Poll Ernővel, Tét (Győr. m.).

— **Közgyűlések bejelentési kötelezett-
sége.** A szokásos Ador 7-i chevrai közgyű-
lésekkel kapcsolatosan szükségességnek tart-
juk a Chevrák figyelmét felhívni, arra a
legújabb miniszteri rendelkezésre, amely
a hatóságokat a gyűlések fokozottabb
ellenőrzésére hívja fel. Eszerint a ható-
ságok tartoznak figyelemmel kísérni, vaj-
jon az egyesületek eleget tesznek-e an-
nak a kötelezettségnek, hogy közgyűlé-
seiket az illetékes közigazgatósági ható-
ságoknak (polgármester, szolgabíró) be-
jelentsék. Kiemeljük, hogy a Chevrák
nem kötelesek a közgyűlés megtartására
engedélyt kérni, hanem csupán be kell
jelenteniök 3 nappal előbb, hogy alap-
szabályaik szerint, mikor és hol, milyen
tárgysorozattal tartanak gyűlést. — A
hitközségi autonómia keretében megtar-
tott gyűlések nem esnek ilyen bejelentési
kötelezettség alá. Ez csak a kormányha-
tóságilag láttamozott alapszabályokkal
bíró egyesületekre vonatkozik.

— **A Chevra Kadisák figyelmébe.**
Schwarz József nagyváradi egyleti rabbi
(Oradea, Piata M. Viteazul 5.) nagytu-
dású műben, „Hadrász Kajdes“ cím alatt
feldolgozta a Chevra Kadisákra vonat-
kozó összes vallási szabványokat. A tu-
dós szerző nagy anyagi áldozatok árán
jelentette meg művét. Ez uton is kéri
azokat, akiknek elküldötte s árát nem tér-
ítették meg, hogy azt szíveskedjenek
minél előbb megtenni. A Chevra Kadisák
vezetőségeit pedig felhívjuk a mű értékes
váltára s ajánljuk megrendelését. Pénz-
küldemények címe Magyarországon:
Ehrenreich Henrik főrabbi, Mád (Szlo-
vákiában: Ábrahám Schwarz, Sala.)

— **Főkántori bemutatkozások.** Az el-
mult szombaton, amint jelentettük, a je-
les kisvárdai főkántor látta el az elő-
imádkozói funkciót a Kazinczy-templom-
ban, a közönség legnagyobb meglege-
désére és tetszésére. E hét szombatján a
szatmári főkántor fog bemutatkozni. —
S. A. Ujhelyről jelentik: „Stern Jenő
Varamóról, aki két hét előtt végzett fő-
kántori funkciót a budapesti orth. fő-
templomban, az elmult szombaton vá-
rosunkban tartózkodott és hitközségünk
felkérésére templomunkban is előimádko-
zott. Ezen alkalommal mélyen átértzett,
kellemeshangú előimádkozásával a jelen-
volt nagyszámú hallgatóságot valósággal
elragadtatta“.

— **Vita a pesti és a bécsi neológ hit-
községi elnök között.** A mult héten itt
járt Löwenherz József bécsi hitk. ügy-
vezető alelnök, aki megnézte a pesti hit-
község intézményeit, s aztán a buda-
pesti cionista szövetségben előadást tar-
tott a bécsi hitközség intézményeiről s
egynéhány kritikai megjegyzést tett a
pesti hitközség választói rendjéről, a
templomokról. E kritikára Stern Samu
pesti elnök felelt egy bankett keretében,
amelyet ez alkalomból is orthodox vendé-
glős (Stern Márton, Rombach utca)
rendezett. Stern Samu dicsérte a bécsi
elnök buzgóságát, de a pesti hitközség
viszonyaiba való beavatkozását helyte-
lenfnti, mert ezeket a viszonyokat egy
„előkelő idegen“ nem is értheti meg.
— **Több közlemény helyszúke miatt a
jövő számra maradt.**

BECKERT HUGÓ
parókakészítő specialista
A legújabb modellek
állandóan raktáron.
Budapest, Dob ucca 27.
(Skrek-ház) Lift.

Családi hírek

(Négy sorig 4 P., azonfelül soronként 1 P.)

Reichmann Magdus Debrecen és
Schwarz Ernő, Győr, jegyesek.

(A győri „Tiferesz Bachurim“ ezuton
gratulál Schwarz Ernő urnak, mint alelnökének.)

Goldstein Sárkát Nyírtassról, elje-
gyezte **Reich Béla**, Nyírbátor.

Feuer Blanka Szatmár, **Feldmann La-
jos** Pozsony jegyesek.

Welsz Frida Bratislava, **Quitt Izidor**
Nové Zámky, jegyesek.

Krämer Ilonkát Tornaljáról eljegyezte
Paskesz Lajos szepsi-i fakereskedő.

Welsz Esztlkét Bonyhádról eljegyezte
Feldmann Ferenc Ujfehértó.

Raab Rózsát, Raab Jakab és neje
Gestetner Berta leányát Sopronból, elje-
gyezte **Keszler Márton**, Keszler Miksa és
neje Federer Szidónia fia, Wien.

Kohn Samunak (Sala) Hersky Ellával
(Zsámbokrét) való eljegyzéséhez szívél-
yes Mazeltovtot kíván **Feldmár Salomon**.

Amsel Erzsike S. A. Ujhely és **Krausz
Jenő** Ózd, f. hó 28-án tartják esküvőjü-
ket. (Az ózdi Tiferesz Bachurim gratulál
volt elnökének esküvőjéhez.)

A S. A. Ujhelyi Mirjam leányegylet
ezúton gratulál jegyzőjének, Oppmann
Ibinek **Holzer Simon** úrral való eljegy-
zéséhez.

A galantai „Chabürasz Talmidim“ szí-
vélyes mazeltovtot kíván Herzog Ernőnek
Nové Zámky, **Kellner Lipótnak** Komárnó,
Greiner Sándornak Trnava házasságuk-
hoz; **Quitt Izidornak** Nové Zámky, **Feld-
mann Lajosnak** Bratislava, eljegyzésük-
höz.

Apró hirdetések

Benősiülne 22 éves volt bócher, jó csa-
ládból. Ajánlatokat „bal-batis“ jellegére.
Fiuk! Ki vállalkoznék feleségül venni
orth. urileányt, kinek 8000 pengő hozó-
mánya van? Komoly és jó egzisztenciá-
val bírók írjanak. Jelige: „Bátraké a
szerencse!“

Férjhez adnám feltűnően csinos, szép, fia-
tal unokahugomat, biztos egzisztenciá-
val rendelkező volt bóchernek. „Mis-
pochó mejüchesesz, 5000“ jeligére.

Megbízható izr. leány, ki úgy a főzést
valamint egyéb házimunkát is vállal,
felvétetik. Cím: Stern Márkus, Győr.

Kis családú orth. metsző állását változ-
tatná. „Jó kabolókkal rendelkező“ je-
ligére.

Kézimunka-előnyomdat legolcsóbban szál-
lít **Leopold Bernát**, Kispeszt, Szt. Imre
herceg utca 21.

Huszonhat éves talmid-chóchoom keres-
kedő, jó családba benősiülne, Jelige:
„Talmud“.

Szilgouan vallásos mindenek, ügyes sza-
kácsnét kis családhoz keresek. „Vidéki
város“ jeligére.

Sasz-t vásárlunk. Vilnai előnyben. Jesiva,
Főrabbi címén, Hajdúhadház.

Háztartás minden terén perfekt, tőkéletes
orth. önálló házvezetőnőt keresek.
Varnai tudó előnyben. Fényképes aján-
latokat „S. S. 150“ jeligére **Müller**,
Bratislava Edlov dvor továbbt.

Orth. háztartásban gyakorlattal rendel-
kező perfekt szakácsnő felvétetik.
Skrek-üzlet, Dob utca 27.

Egyleti rabbiállást vállal több nagy gaon
által képesített rabbi. „Tórabúvár“
jelige.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰINTÉZET,
Budapest, VII., Bethlen u. 33. Tel. 40-6-79

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:

Groszberg Lipót

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90. Csekkszám: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ Kulföldre 25 P.

Szerkeszti:

Groszberg Jenő

A jövődő jeruzsálemi főrabbinál — Beszélgetés Duschinsky főrabbiával Budapesten —

Lapunk mult számának ama hírére,
hogy *Duschinsky*, huszti főrabbi hét-
főn Budapesten lesz, mindennem se-
reglettek a fővárosba tanítványok, hí-
vek, tisztelők. Üdvözölni akarták a
nagy mestert, akit a jeruzsálemi önálló
orthodox hitközség főrabbijának vá-
lasztott. Lelkiszükséget éreztünk
mi is a kiváló férfiuval való beszélge-
tésre és amikor tiszteltünk nála, a
legnagyobb szívélinességgel s nyájas-
sággal fogadott; vele volt fiatal fele-
sége és 12 éves igen okosnézésű,
zsenge kora dacára igen sokat tanult
egyetlen fia.

A főrabbi imponáló külsejű, böl-
csességtől ragyogó tekintetű, 60 éven
felüli férfiú. Kérdéseket intéztünk
hozza jeruzsálemi letelepedéséről, jö-
vendő terveiről, a ruszinszkói zsidó
közélet állapotairól. Minden kérdésre
pontosan, szabatos mondatokban, le-
szürt élettapasztalattal és természet-
esen a talmudi irodalomból vett meg-
jegyzésekkel fűszerezetten felelt:

— **Elfogadtam** a jeruzsálemi válasz-
tást, mert örömteli megtiszteltetésnek ve-
szem, hogy a szentföldi orthodoxia nagy
vezérének **R. Jozsef Chájim Sonnenfeld-
nek**, a nagy cadiknak utódja lehetek. Az
ő nyomdokain haladva és a régi magyar-
országi gaonok által körvonalazott meg-
alkuvást nem ismerő „Trennungsortho-
doxie“ elve szellemében fogom, I'ten se-
gítségével, a Szentváros orthodoxiáját
vezetni. Igyekszem szentföldi állásomat
minél előbb elfoglalni, bár erre teljesen
fix terminust még nem mondhatok, hi-
szen igen sok ügyem likvidálását kell
először eszközölnöm.

— **Szentföldi működésem** a Tóratu-
nulás és tanítás, azaz a jesiva körül fog
központosulni. Nézetem szerint ott a
Szentföldön nem vagyunk kötelezve a
régi magyarországi jesiva-tradíciókat tel-
jesen betartani, ha a tanulást bizonyos

tekintetben bizonyos változtatásokkal
eredményesebbé lehet tenni. Nálunk tud-
valevőleg a tanulási évből, a két sze-
meszterközi szünet miatt csaknem négy
hónap veszendőbe megy. Ott a tanulá-
ban szünetnek nem szabad beállni és
azért azt hiszem, hogy három-négy évi
szorgalmas tanulás után az líjű visszake-
rülhet Európába, mint kész talmid-chó-
chom. Ezt meggyőződésemenként minden
hozzámforduló szülőnek is megmondtam
és ezek a szülők nagyon szeretnék, hogy
fiaik tovább tanuljanak nálam Szentföld-
dön.

— **Politikába** nem akarok beavatkozni,
de mindenesetre örködni fogok azon,
hogy úgy híveimet, mint a nálam tanuló
ifjúságot, az orthodox hagyományokra
káros szellemi és eszmel áramlatoktól
távol tartsam.

— **Azt hiszem**, hogy az ott tanuló
líjű egy-kettőre megszokja az ottani
életmódot, környezetet, étkezést és így
szelleml fejlődésére csak előnyös hatás-
sal lesz a szent léghör. Nem kerül na-
gyobb nehézségbe, az ottani viszonyok-
hoz való hasonulás, mint az amelyet
az én jesivámban tapasztaltam, ahol az u.
n. „Oberlandból“ jött tanítványaim, akik-
nek az „Unterland“ egész életmódja, fel-
fogása teljesen idegen volt, zamarosan
megszokták a huszti viszonyokat.

— **A ruszinszkói országos irodának**
ügye még mindig elintézetlen és elinté-
zése meglehetősen nehéz. Ruszinszkó te-
rülete aránylag kicsiny, a zsidó lakosság
— sajnos — nagyon, de nagyon szegény
és így tehát véleményem szerint nem
célszerű egy külön országos iroda fel-
állítás. A pozsonyi országos iroda vi-
szont, amely oly nagyszerűen működik,
nem-igen láthatja el a mi dolgunkat is,
az órlási távolság miatt. Magyar időkben
Pest nyolc óra alatt volt elérhető Huszt-
tól, most pedig Husztól Pozsonyig tí-
zenhét óra.

— **Községemben**, Huszton, a viszá-
lyok nem olyan nagymérvűek, mint ahogy
ez az újságokban volt olvasható. Hisz itt
nem nagy elvi kérdésekről folyt a vi-
szály, hanem inkább a különféle árnya-
latú chaszidim egymásközötti és a cha-
szidizmussal szemben elutasító magatar-
tást tanusító misznagdim-irakló közötti
csendes vagy kevésbé csendes összecsapa-
sáról volt szó. Hitközségem természet-
esen vissza akar tartani, sőt nem is akar-
nak hinni benne komolyan, hogy erős az
elhatározásom: Jeruzsálemba áttenni
működésemet...

Duschinsky főrabbi e kijelentései-
ből látjuk, hogy teljesen a Tóra tanu-
lásnak óhajta magát szentelni, poli-
tikával foglalkozni nem akar. Egyes
különösen ruszinszkói hitközségi vi-
szálykodásokra vonatkozó kérdésekre
főnyes és ironikus mosollyal válaszol
csupán, ezzel is mutatván, hogy felül-
emelekedettnek érzi magát apró intri-
kák felett. Beszédéből céltudatosság,
erős elhatározás sugárzik ki és azért
jogosak a jövődő szentföldi műkö-
désének áldásos, a terméketlen poli-
tikai viszályokat megszüntető, hatásá-
hoz fűzött remények: *olyan irányban*
fogja vezetni a szentföldi orthodox
zsidóság szellemi életét, mint *moro*
d'aró jisrőél, mint Erecz Jisrőél lelki
ura, amely méltó lesz a régi jisüv út-
törőinek: egy *Ramban*-nak, egy *Bar-
tenürő*-nak egy *S'loh*-nak, egy *Cha-
szam Szajfer*-nek hagyományaihoz.

A huszti főrabbi budapesti tartózkodá-
sával kapcsolatban — mely alkalommal
Horovicz jeruzsálemi rabbiaval fontos ta-
nácskozást folytatott — a volt tanítvá-
nyok szövetségének előkészítő bizott-
sága ülést tartott. Az ülésen a szlovensz-
kói tanítványokat **Kämpfner Arnold**, **Kai-
ser Efrájim**, **Kohn Rafael** és **Kalisch Ber-
nát**, a magyarországiakat pedig **Klein**